

Libec.

Pusztának és lakatlannak találjuk az egész korszakban, melynek bírása felett a szomszéd helyek földesurai versengtek egymással. Az öreg Porkoláb Márton halála után ugyanis rossz idők következtek özvegyére, mert a Gersci Petők elperellék tőle csanádi-1520. és csongrádmegyei birtokait, majd a János király pártfogásába bizakodó csanádi káptalan ragadta el tőle Alsó- és Felső-Libecet, azon az okon, mintha e helyek Ujváros határába esnének, mely a hatalmas káptalan birtokát képezte. Végre az özvegy és fiai, Mágocsi (Porkoláb) András és Gáspár megsokalták a veszteséget s a hely színére rontva, a papoktól 500 holdat magoknak visszafoglaltak azon a jogon, hogy az, mint 1533. Mágocsurait, őket illeti. Imre csanádi prépost erre azzal felelt, hogy mágocsi jobbágyival a libec telki pusztára vonult ki s ott a nagyasszony fűvét erőszakosan lekaszáltatta és elhordatta. Ugyanez évben történt, hogy a király rendeletet adott ki, hogy az özvegyet és fiai a Palágyi Mátétól még az öreg Márton által husz évvel az előtt megvásárolt mágocsi részirtokba igazták be.¹ A Libec feletti versengésből azután természetesen nagy per kerekedett, melynek folyamán az aradi káptalant küldték ki a helyszini vizsgálat megtartására. Első ízben 61 tanut hallgattak ki Csanád- és a szomszédos megyék területéről, majd ismét 80-at, kiknek vallomásából az tűnt ki, hogy Libecet Mátyás király idejétől fogva mindig Mágocshoz tartozónak ismerték s annak elpusztult temploma köveit is a mágocsi templom építésére hordták el.² Az ítélet tehát az özvegy javára dőlt el, minek következtében János király új adománylevelet állíttatott ki a pusztáról. Később ez is a Mocsári család tulajdonába ment át, mert ennek egyik tagja, Györfi János, kinek anyja Mocsári Ilóna volt, és özvegy Ilosvai Istvánné Mocsári 1631. és 1636. Erzsébet Két-Lebec, Mágocs, Veresegyház, Solt, Körtvélyes, Lengstb. ősi birtokaik eladományozása ellen tiltakoztak a leleszi konvent előtt,³ a minek azonban semmi foganatja sem lett, mert a puszt-

¹ Gr. Keglevich ltr. Nemz. muz. fol. lat. 2255. I. 6. 9.

² U. o. Pesty Frigyes hagyatékában, Borovszky ur szivességéből.

³ Az óvástételek nev. konv. ltrában. i. h. Regesztái megvannak Hm.-Vásárhely v. ltrában, Rvi. L. cs. 2. sz.

tára a sokkal hatalmasabb Keglevics Miklós, ónodi kapitány, tette rá kezét, ki is azt néhány évtized 1668. mulva több itteni jószágaival együtt nejlére, Czobor Évára, iratta át. A puszta egyébként később is, mint Mágocs Ujváros tartozéka, ennek földesurait illette. habár egyébként a vásárhelyi gazdák használatában maradt s az ő határukba olvadt béle. Emlékét a nép a Lebuki dülő és Lebuki csárda elnevezésekkel örökitette meg.

Mágocs.

A falut az előző korszak végén zavaros birtokviszonyok és háboruságok közt hagytuk hátra. Ezeknek időmúltán a Nagyváthi Porkoláboknak, kik magokat nemsokára kizárólag Mágocsról nevezték el, erélye és ügyessége vetett véget, habár nekik a részben az országos állapotok is segítségökre voltak. Ők el tudták találni, hogy az ellenkirályok között koronként melyiknek fogadjanak hűséget, hogy birtokaikat és hatalmukat gyarapíthassák. A csanádi püspök és káptalan befolyása és birtokai ellenben a növekvő török veszedelem miatt mindinkább veszttek. Csanóli Ferenc püspök Mohácsnál esett el s jószágai világi kézre szállottak, a káptalannak pedig, mely Mágocson is birtokos volt, javait Horvát Mihály, a Jaksicsok és mások foglalták el,¹ bár egyébként a kanonok urak földesurasága itt még jó darabig fenmaradt. Az öreg Márton 1536. halála után az özvegy és gyermekei kérték János 1531. királyt, hogy a már rég óta megszerzett Pakonyi rész-birtokba való beigtatásuk tárgyában intézkedjék, minek János eleget is tett. Majd a kéktői vitás ügyet 1533. igyekeztek megoldani, de az Mágocsi Gáspár heveskedése miatt inkább elfajult. A nagy kiterjedésű nádast ugyanis egy idő óta a család és a káptalan jobbágjai közösen bírták, akképen, hogy a Mártély felé eső oldalt a család, a Derekegyházra nézőt pedig a káptalan jobbágjai használták. Egy idő óta azonban utóbbiak az egész rétséget magoknak foglalták el, min Gáspár olyan felindulásba jött, hogy egy alkalommal a káptalan egyik jobbágját, ki a Mágocsiak oldalán legeltette juhait,

¹ Oltványi, Csan. püsp. 76. 1.